

PREDŠKOLSKÁ PEDAGOGIKA – TERMINOLOGICKÝ A VÝKLADOVÝ SLOVNÍK

VALENTÍNA TRUBÍNIOVÁ

Katolicki Uniwersytet w Rużomberku

*Všetko, čo robíme, je iba kvapka v mori,
ale keby sme to nerobili, tá kvapka
by tam chýbala*

Matka Tereza z Kalkaty

Učiteľ národov Jan Amos Komenský, prvý systematik predškolskej pedagogiky, vyslovil mnohé základné myšlienky o dieťati predškolského veku, ktoré majú svoju platnosť až do súčasnosti. Napríklad: „Dve užitočné veci sa tu predsa môžu urobiť. Po prvé nech sa napíše kniha napomenutí pre rodičov a vychovávateľky, aby dobre poznali svoje úlohy. Nech je v nej dopodrobna vypísané všetko, čomu treba učiť deti, pri ktorej príležitosti sa má čo začínať, ktorými spôsobmi a ktorými druhmi slov a gest sa im to má vštepovať. Príkladom nech je kniha, ktorú sme my napísali pod názvom Informatórium školy materskej.” (J. A. Comenii: *Didactica Magna*, Kap. 28).

Pedagogická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku a grantová agentúra KEGA Ministerstvo školstva SR v Bratislave v roku 2007, vydali odbornú publikáciu **PREDŠKOLSKÁ PEDAGOGIKA – Terminologický a výkladový slovník**, ktorý má rozsah 900 strán. ISBN 978-80-8084-162-1.

Terminologický a výkladový slovník PREDŠKOLSKÁ PEDAGOGIKA je prvou odbornou publikáciou na Slovensku, v Európe i vo svete, ktorá v komplexe prezentuje širokú oblasť výchovy a vzdelávania detí predškolského veku na Slovensku, **a to detí zdravých i detí so špeciálnymi výchovnými a vzdelávacími potrebami v rodine a v materskej škole.**

Slovník obsahuje problematiku predškolskej pedagogiky a predškolskej výchovy v širokom komplexe jej obsahu, a tiež s využitím podnetov z pedagogickej činnosti predchádzajúcich generácií a bohatého dedičstva, ktoré predstavuje aj dnes aktuálny odkaz pre výchovu a vzdelávanie detí. Vychádza zo širokého vymedzenia predme-

tu uvedenej pedagogickej disciplíny, v teoretickej rovine mapuje kategórie, pokúša sa usporiadať, objasniť a dotvoriť systém pojmov, nastoľuje problematiku metodológie výskumu a metodickej vybavenosti, aby aspoň sčasti prispel k zdôvodneniu, vysvetleniu a pochopeniu dôležitosti výchovy a vzdelávania detí predškolského veku.

Slovník podáva základnú orientáciu o predškolskej pedagogike a predškolskej výchove na Slovensku. **Obsah tvorí 2 743 pojmov – hesiel, ktoré vypracovalo 215 autorov** – prevažne vysokoškolskí pedagógovia a psychológovia z pedagogických fakúlt, vedeckí a odborní pracovníci, lekári, sociológovia, učitelia materských a základných škôl a i. zo Slovenska (z toho je 5 autorov z Poľska, ČR a Maďarska). Názov základných hesiel okrem etymológie je uvedený v preklade do anglického, nemeckého, francúzskeho a ruského jazyka.

Heslá obsahujú najzákladnejšie informácie o dieťati raného a predškolského veku, o jeho výchove a vzdelávaní od narodenia až po vstup do školy, a to **1. časť – osobitne detí zdravých, 2. časť – detí so špeciálnymi výchovnými a vzdelávacími potrebami** (detí vyžadujúcich osobitnú starostlivosť). Jadro tvoria heslá – **dieťa – rodina – materská škola – učiteľ** – výchova a vzdelávanie – oblasť školstva a s tým v širokom kontexte súvisiace pojmy. Osobitne sa pozornosť venuje *výchove a vzdelávaniu detí predškolského veku v materských školách* – vzniku, vývoju a súčasnosti, a to najmä *cieľom, obsahu, metódam, organizácii a výchovno-vzdelávaciemu procesu, legislatíve* a tiež *poslaniu učiteľa materskej školy*.

Slovník je vhodný ako študijná literatúra pre študentov stredných škôl pedagogického zamerania, stredných zdravotníckych škôl, pre študujúcich v odbore Predškolská a elementárna pedagogika, t. č. zriadenom na všetkých pedagogických fakultách univerzít na Slovensku, pre učiteľov materských škôl a 1. stupňa základných škôl, taktiež pre rodičov, najmä mladé matky i pre tých, ktorí nemajú odborné pedagogické vzdelanie, napokon i pre ďalšiu čitateľskú verejnosť.

Slovník je súčasťou odbornej literatúry, a preto ministerstvo školstva v tiráži slovníka dáva toto odporúčanie: „**Ministerstvo školstva Slovenskej republiky odporúča odbornú publikáciu PREDŠKOLSKÁ PEDAGOGIKA (terminologický a výkladový slovník) dňa 28. júla 2008 pod číslom CD-2008-12037/25950-1:911 na využitie v oblasti predškolskej pedagogiky, v materských školách, pri príprave učiteľov materských škôl** a v ďalšom vzdelávaní pedagogických zamestnancov.“

Autori v obsahu publikácie sa pokúsili o čo najširší záber, aby objasnili podstatu a dôležitosť predškolskej výchovy, uchovali doterajšie pozitívne výsledky, ktoré by mohli pomôcť teoretikom i pedagogickej praxi v oblasti predškolskej výchovy a vzdelávania detí a rozvoju samotnej vednej disciplíny v intenciách súčasného smerovania i perspektív budúceho života detí v 21. storočí.

Editorka slovníka doc. PhDr. Valentína Trubíniová, CSc. v úvode svojho slovníka uvádza motto a tiež vyjadrila venovanie tejto odbornej publikácie: „*Toto dieľo venujem všetkým, ktorí denne vynakladajú veľa úsilia, námahy a trpezlivosti vo výchove a vzdelávaní detí a starostlivosti o ne. Všetko to robia s veľkou láskou k deťom – k našej budúcnosti ...*“.